

Іліада (дуже стисло)

Гомер

Йдеться про похід греків-ахейців проти троянців, жителів Трої (або Іліона). В основі поеми тільки один епізод тривалої війни — гнів Ахілла, славетного із останніх героїв Давньої Греції.

<...> Гнів оспівай, богине, Ахілла, сина Пелея, Пагубний гнів, що лиха ахеям багато накоїв:

Душі славетних героїв навіки послав до Аїду... <...>

Троянська війна тривала десять років. У похід на Трою зібралося багато грецьких царів на сотнях кораблів із тисячами воїнів. Найвпливовішим царем серед них був Агамемнон, із ним був брат Менелай, могутній Аякс, хитромудрий Одиссей, старий Нестор. Найхоробрішим був юний Ахілл, син морської богині Фетіди, із ним був друг Патрокл.

Троянців очолював цар Тріам, його син Гектор, брат Паріс. Боги також брали участь у війні: Аполлон — на боці троянців, Гера й Афіна — на боці греків.

Війна почалася через яблуко розбрату, яке повинне було потрапити до "найпрекраснішої". Гера, Афіна й Афродита засперечалися, Зевс наказав Парісу розсудити їх. Юнак віддав яблуко Афродіті, за це та пообіцяла йому в дружини найгарнішу жінку Єлену, доньку Зевса та дружину царя Менелая. А Гера й Афіна стали ворогами троянців. Паріс викрав Єлену, всі її наречені пішли за це на нього війною. На десятий рік війни Ахілл розгнівався на Агамемнона. Із цього й починається "Іліада".

Причиною гніву була воєнна здобич, бранки Хрисеїда та Брисеїда. Брисеїда належала Ахіллу, а Хрисеїда — Агамемнону. Через втручання Аполлона Хрисеїду повернули батьку. Агамемнон забажав собі іншу бранку — Брисеїду. Ахілл відчуває себе ображеним. Він звертається до матері Фетіди, щоб помститися. Просить богів зробити так, щоб перемагали троянці й Агамемнон відчув, як погано без Ахілла.

Чотири дні йдуть чотири битви. Перша битва починається двобоєм Менелая й Паріса. Паріс поранений, але Афіна навіює стрільцю Пандару думку вистрелити в Менелая. Менелая поранено, й починається битва.

Героєм цього дня став Діолад, він поранив Енея, сина Афродіти, та навіть богів — Афіну й Ареса.

Гектора вмовляє дружина Андромаха із маленьким сином на руках не йти на війну, але він каже, що від долі не втечеш.

День перший завершується двобоєм Гектора та Аякса, ніхто з них не переміг, бо обидва сильні та хоробрі.

На другий день битви Зевс виконує обіцянку, що дав Фетіді. Троянці починають перемагати.

Вночі Агамемнон скликає раду. Мудрий Нестор радить помиритися із Ахіллом. Але Ахілл відмовляє.

Третій день. Гера одягає чарівний пояс Афродіти, що розпалює кохання. Вона зваблює Зевса, той засинає. Недовго спав Зевс. Прокинувшись, він сказав Гері, щоб почекала трохи. Греки переможуть, але не раніше, ніж Ахілл вийде до бою, перемігши свій гнів.

Друг Ахілла Патрокл виходить до бою, Ахілл радить йому не переслідувати троянців. Не послухав його Патрокл, побіг за троянцями й упав, убитий Гектором, зі словами: "Але й сам ти впадеш від Ахілла!"

Дізнавшись про загибель друга, Ахілл страшно кричить. Уночі "чим Гефест робить йому божественну зброю.

Вранці починається четверта битва. Ахілл рветься до бою. Спочатку він б'ється з Енеєм, але того забрали боги з його рук. Тричі оббігає Ахілл місто, несучись за Гектором. Починається славетний двобій.

<...> Там лиш, де кості ключиці поєднують шию з плечима, Горло біліло, — найшвидше душі там сягає загибель, — саме туди своїм списом ударив Ахілл богосвітлий,

І пройняло його вістря те ніжнюю шию навиліт. <...>

Ахілл прив'язує тіло Гектора до колісниці й везе навколо Трої. А на стіні плачуть Тріам, удова Андромача та всі троянці.

<...> Куряви хмара знялась над волоченим тілом,
звихрилось

Чорне волосся, і вся голова його, досі прекрасна,
В поросі билась густім, ворогам-бо його на наругу
Заве хмаровладний віддав у ріднім вітчизнянім краї. <...>

Ахілл влаштовує пишний похорон Патрокла, а навколо його могили гоняє колісницю із тілом Гектора.

Вночі до нього в табір приходить старий Тріам і благає віддати тіло сина.

<...> "... Бійся, Ахілле, богів і зглянься ласкаво на мене, Батька свого спогадавши,
бо жалю ще більше я гідний,

Те-бо терплю, чого інший ніхто не зазнав земноводний, — Рук убивці синів своїх я доторкаюсь губами!" <...>

Стихає гнів Ахілла. Віддає він тіло Гектора.

Поема закінчується обрядом поховання Гектора.

Коментар

Поема "Іліада" — видатна пам'ятка найдавнішого періоду грецької літератури, авторство якої приписують легендарному сліпому поетові Гомеру. За жанром вона належить до народно— героїчного епосу.

У творі описуються історичні події XIV-XII ст. до н. е., доби грецьких завойовничих війн на узбережжі Малої Азії. У поемі змальовано останні два місяці десятирічної облоги Трої.

Автор широко використовує міфологію Давньої Греції, насичує поему батальними воєнними сценами, детально описує зброю, подвиги героїв.